

“Οι Φίλοι μας οι Πελαργοί” Θεματικό δίκτυο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης & Ευαισθητοποίησης της Ελληνικής Εταιρίας Προστασίας της Φύσης (ΕΕΠΦ)

Δρ. Μάκης Απέργης, Ιστορικός, Γενικός Γραμματέας ΔΣ Ελληνικής Εταιρίας Προστασίας της Φύσης

Πάνος Μαθιουδάκης, (*) στέλεχος Ελληνικής Εταιρίας Προστασίας της Φύσης, Κοινωνιολόγος, D.E.A.- Ιστορία και Πολιτισμός, στην Ecole des Hautes Etudes en Sciences Sociales – Παρίσι, Master of Arts - Τέχνες Επικοινωνίας στο New York Institute of Technology – Νέα Υόρκη

Λέξεις κλειδιά: Περιβαλλοντική εκπαίδευση, βιώσιμη ανάπτυξη, πελαργοί, τοπική κοινωνία.

Θεματική ενότητα: Θεματικό Δίκτυο

Περίληψη

Το δίκτυο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης «Οι Φίλοι μας οι Πελαργοί» αποτελεί ένα παράδειγμα για περιβαλλοντική εκπαίδευση και ευαισθητοποίηση των μαθητών μέσα από τη μελέτη ενός συγκεκριμένου και πολύ χαρακτηριστικού είδους.

Κρίθηκε σκόπιμο η προσέγγιση του γνωστικού αντικειμένου να στηριχθεί κυρίως στην άντληση πληροφοριών με τη χρήση μεθόδων επιστημονικής έρευνας, με συστηματική παρατήρηση και καταγραφή του είδους του Πελαργού σε διάφορες περιοχές της Ελλάδας όπου φτιάχνουν τις φωλιές τους. Οι σχολικές Περιβαλλοντικές ομάδες ήρθαν σε επαφή με τη γενική μεθοδολογία της επιστημονικής έρευνας ενώ οι προτεινόμενες επιμέρους παιδαγωγικές δραστηριότητες, μέσα από την ομαδική και ατομική εργασία, καλλιέργησαν πολλαπλές ικανότητες και δεξιότητες των μαθητών.

Τέλος, η αναζήτηση τοπικών λαογραφικών στοιχείων και η καταγραφή των τοπικών παραδόσεων, με θέμα τον Πελαργό, ενίσχυσε τους δεσμούς των σχολείων με τις τοπικές κοινωνίες.

Σκοπός του προγράμματος

Οι πελαργοί ως αποδημητικά πτηνά, επιλέγουν πολύ ιδιαίτερες περιβαλλοντικές συνθήκες για να ζήσουν και να αναπαραχθούν. Η υλοποίηση εκπαιδευτικών δράσεων με θέμα τους Πελαργούς κρίθηκε από τους εμπνευστές του συγκεκριμένου προγράμματος ως ένα πρώτης τάξεως εργαλείο για την περιβαλλοντική ευαισθητοποίηση των μαθητών, αφού προσφέρει τη δυνατότητα στις περιβαλλοντικές ομάδες για μια ευρύτερη γνωριμία και επαφή με το φυσικό περιβάλλον.

Σκοπός του προγράμματος ήταν η περιβαλλοντική ευαισθητοποίηση των μαθητών μέσα από τη μελέτη ενός συγκεκριμένου και πολύ χαρακτηριστικού είδους, του Πελαργού.

Διαδικασία υλοποίησης του προγράμματος

Το πρόγραμμα λειτούργησε σε πιλοτικό επίπεδο. Σύμφωνα με τη διαδικασία υλοποίησης του προγράμματος, και με βάση στοιχεία προηγούμενων καταμετρήσεων πληθυσμών των Πελαργών στη χώρα μας, επιλέχθηκαν οι γεωγραφικές περιοχές όπου αυτοί παρατηρείται ότι συχνάζουν. Στη συνέχεια εστάλη έντυπο ενημερωτικό υλικό σε σχολεία αυτών των περιοχών, με την πρόταση να ενταχθούν στο δίκτυο.

Συνολικά, ανταποκρίθηκαν 65 σχολικές ομάδες, από διάφορες περιοχές της χώρας, οι οποίες σχηματίστηκαν, με την επίβλεψη και την καθοδήγηση των εκπαιδευτικών των αντίστοιχων σχολείων.

Στη συνέχεια, οι Περιβαλλοντικές ομάδες παρέλαβαν από τη Συντονιστική Επιτροπή, που είχε δημιουργηθεί από τους ειδικούς της ΕΕΠΦ, το εκπαιδευτικό υλικό του δικτύου. Συγκεκριμένα εστάλησαν στα σχολεία τρία έντυπα με *Πληροφορίες για τον Πελαργό, Οδηγίες για την παρατήρηση και καταγραφή* καθώς και ένα *Ερωτηματολόγιο*.

Οι επιμέρους δραστηριότητες του προγράμματος περιελάμβαναν εντοπισμό και χαρτογράφηση των φωλεών, τακτική περιοδική παρατήρηση και φωτογράφιση των πελαργών που ζούσαν σε αυτές, καταγραφή των συνηθειών τους, καταγραφή νεοσσών, και στη συνέχεια, επεξεργασία όλων των συλλεχθέντων στοιχείων στο *Ερωτηματολόγιο*.

Παράλληλα, σύμφωνα με τις προτάσεις της Συντονιστικής Επιτροπής του δικτύου, οι σχολικές περιβαλλοντικές ομάδες κλήθηκαν να υλοποιήσουν δραστηριότητες δημιουργικού/ καλλιτεχνικού χαρακτήρα όπως ζωγραφική, συγγραφή παραμυθιών και διηγημάτων, κολάζ και κατασκευές με θέμα τον *Πελαργό*.

Η καινοτομία του προγράμματος ήταν η παραγωγή εκπαιδευτικής ταινίας video με θέμα τον πελαργό με τη συμμετοχή μαθητών. Η ταινία περιλαμβάνει σκηνές και στιγμιότυπα από τη ζωή του πελαργού, στην ύπαιθρο και το αστικό περιβάλλον όπου ζει και αναπαράγεται, και επίσης, αποσπάσματα από τη δράση Περιβαλλοντικής Ομάδας μαθητών κατά τη διάρκεια της υλοποίησης των εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων του προγράμματος.

Συμπεράσματα

Μετά την ολοκλήρωση της πιλοτικής φάσης, οι εργασίες των σχολικών Περιβαλλοντικών Ομάδων εστάλησαν στη Συντονιστική Επιτροπή του δικτύου για αξιολόγηση. Τα αποτελέσματα ήταν πολύ θετικά.

Μέσα από τις επιμέρους δραστηριότητες του προγράμματος, ενισχύθηκε θετικά ο ρόλος του εκπαιδευτικού, ο οποίος ανέπτυξε στενότερους δεσμούς με τους μαθητές και ενισχύθηκε η συμμετοχή των μαθητών στις διαδικασίες προγραμματισμού και υλοποίησής των επιμέρους δραστηριοτήτων.

Παράλληλα, το φυσικό περιβάλλον ως χώρος διδασκαλίας όχι μόνο προσέθεσε την έννοια της ψυχαγωγίας σε αυτήν της παιδαγωγικής αλλά παράλληλα συνέβαλλε στη συνειδητοποίηση της αλληλεξάρτησης ανθρώπου και φύσης.

Οι μαθητές, μέσα από τις επιμέρους εκπαιδευτικές δραστηριότητες, αντελήφθησαν τη σημασία της φύσης αλλά και τις επιπτώσεις των ανθρώπινων δραστηριοτήτων και τον καθοριστικό ρόλο που παίζουν στην επιβίωση του Πελαργού. Έγινε περισσότερο κατανοητή, και μάλιστα με βιωματικό τρόπο, η γενικότερη αλληλεξάρτηση φύσης, ζώων και ανθρώπων καθώς η επιτακτική ανάγκη να προστατευθεί και να διαφυλαχθεί το φυσικό περιβάλλον ως ενδιαίτημα των ειδών, πράγμα που προϋποθέτει ορθολογική χρήση των φυσικών πόρων σύμφωνα με τις αρχές της βιώσιμης ανάπτυξης.

Βιβλιογραφία

- “Οι Πελαργοί” - Μαρτίνος Γκαίτλιχ, Ε.Ο.Ε.
- “Πανελλήνιο Συμπόσιο – Σχεδιασμός και παραγωγή παιδαγωγική υλικού για την Περιβαλλοντική Εκπαίδευση” – Ελληνική Εταιρία για την Προστασία του Περιβάλλοντος και της Πολιτιστικής Κληρονομιάς
- “Το πρώτο μου βιβλίο για τα πουλιά” - Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρία
- “Όλα τα Πουλιά της Ελλάδας” - Ε.Ο.Ε.
- “Το Βιβλίο του Δάσους” – Ρενέ Καϊζερ

- “Bird Watching- Στο μαγικό κόσμο των πουλιών” – Γρηγόρης Τσούνης
- Περιοδικές εκδόσεις:
 - α. “Ciconia” της Ligue pour la protection des oiseaux και Musee Zoologique de l’ Universite et de la Ville de Strasbourg
 - β. “Ornis” της Birdlife International
 - γ. “World Birdwatch” της Birdlife International
 - δ. “Οιωνός” της Ελληνικής Ορνιθολογικής Εταιρίας

(*) παρουσίαση με ανάρτηση σε πόστερ

Επίσης προτείνουμε για την προβολή της ταινίας video κατά τη διάρκεια του Συνεδρίου, σε χρόνο που θα αποφασίσει η Οργανωτική Επιτροπή

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΗΣ ΦΥΣΗΣ (ΕΕΠΦ)

Νίκης 20, Αθήνα, 105 57 - Τηλ. 210 32 29 944 – Fax : 210 32 25 285

email: hspn@hol.gr, Ιστοθέση : www.eepf.gr